

האדם בכדור הארץ

טביעת הרגל האקולוגית שלי

חלק א

מטרה: נבין את ההגדרה

35 דקות

שם מתודה:

מגדלים באוויר משודרג

גוף המתודה:

המשחק המוכר בשני סבבים, מסדרים מעגל כיסאות שלכל חניך יהיה כיסא משלו. החניכים יעמדו על הכיסאות ויתחילו ללכת במעגל עם כיוון השעון, כל כמה זמן המדריך יוציא כיסא עד שהחניכים לא יוכלו להתקדם יותר. בסבב הראשון משחקים רגיל ובסבב השני מוסיפים שדרוג למשחק שאי אפשר לחזור על הצעדים שלנו, זאת אומרת ברגע שעושים צעד אי אפשר לחזור אחורה.

דיון:

- החוק הנוסף הקשה עליכם? מדוע?
- האם זה שינה משהו במהלכי המשחק שלכם?

שם מתודה:

מציגים בפני החניכים את נושא הפעולה

גוף המתודה:

טביעת הרגל האקולוגית שלי. טביעת רגל אקולוגית היא מדד לפיו מחשבים כמה משטח מכדור הארץ אדם ממוצע משתמש על מנת לספק את צרכיו היום יומיים. מדגימים בעזרת חלוקת כף הרגל לקריטריונים שנמדדים במדד.

א. קרקעות פוריות: סך כל הקרקעות הפוריות המשמשות ישירות למשאבי אדם: אדמה חקלאית, מרעה ויער לכריתה למוצרי נייר ועץ.

ב. דייג: שטח הים המשמש לדיג אינטנסיבי (בעיקר אזור החופים).

ג. אדמת "אנרגיה" – שטח היער הדרוש על מנת לקלוט את הפחמן הדו-חמצני הנפלט כתוצאה מצריכת אנרגיה.

ד. אדמה בנויה- אדמה המכוסה בבניינים או בכבישים ועל כן אינה מספקת עוד שירותים אקולוגיים.

ה. אדמה לשימור המגוון הביולוגי כגון שמורות טבע.

שם מתודה:

גוף המתודה:

לאחר הדיון מחלקים לחניכים את שאלון טביעת הרגל האקולוגית שלי. החניכים ממלאים את השאלון על הרגלי החיים שלהם ומחשבים את התוצאה (רשום ליד כל תשובה את מספר הנקודות שלה) בסוף יש מקרא בעזרתו יודעים כמה דונמים אנו צורכים וכמה כדורי ארץ היה צריך לו כל בני האדם היו בעלי ההרגלים שלנו. חשוב לזכור שכל אחד מתחיל את החישוב עם 131 נקודות.

דיון:

בסוף מיליון השאלון והחפישה לתשובות שואלים:

- האם ידעתם שיש לכם כל כך הרבה השפעה על כדור הארץ?
- האם אתם מופתעים מהתוצאות?

נספח:

[שאלון טביעת רגל אקולוגית](#)

[ציור טביעת רגל אקולוגית](#)

חלק ב

10 דקות

מטרה: נחשף להשלכות של טביעת הרגל האנושית כיום על כדור הארץ

דיון:

נפזר על הריצפה תמונות ונתונים הקשורים בהשלכות טביעת הרגל האקולוגית (ניתן להוסיף עוד), לאחר התבוננות קצרה נשאל:

- האם הכרתם חלק מהתמונות או הנתונים?
- מה זה גורם לכם להרגיש לראות את התמונות והנתונים האלו?
- לדעתכם זה מצב שאפשר לשנות?

נספח:

[תמונות להדפסה](#)

חלק ג

30 דקות

מטרה: נלמד כיצד ניתן לצמצם את טביעת הרגל שלנו ולשקם את הסביבה

דיון:

קוראים יחד את רשימת הטיפים לצמצום הצריכה ולאחר מכן שואלים:

- איזה טיפים יהיה לי קל ליישם? מה קשה יותר?
- יש דברים שאני בטוח שאני לא אוכל לקיים? למה?
- יש עוד טיפים שלא כתובים ואפשר להוסיף לדעתנו?
- למה זה בכלל חשוב שנצמצם את טביעת הרגל האקולוגית שלנו?

נספח:

רשימת הטיפים לצמצום

שם מתודה:

שונית האלמוגים באילת

גוף המתודה:

שונית האלמוגים באילת היא מקום מיוחד מאוד ולעצירנו היא בסכנה מני שמבקרים בעיר לא שומרים על החוף ומייצרים שם כמויות זבל, קיים פרויקט שמטרתו להילחם בזיהום על ידי שיתוף פעולה עם מועדוני צלילה. הפרויקט משלב גם כיף וגם ניקיון. צופים בסרטון. [מטיילים בארץ:](#)

שוניות האלמוגים באילת

דיון:

לאחר הצפייה בסרטון מקיימים דיון קצר:

- האם אתם מכירים עוד פרויקטים לשיקום הסביבה והניקיון שלה? אם לא, האם אתם מצליחים לחשוב על עוד פרויקטים שאפשר לעשות?
- האם הייתם רוצים להשתתף בפרויקט כזה? שמשלב גם עבודה וניקוי אבל גם כיף?

שם מתודה:

ניקניון בק"ן

גוף המתודה:

מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות ונותנים להם 15 דקות לאסוף כמה שיותר זבל.

הממוצע העולמי הוא 24 דונם לנפש, בעוד שכדור הארץ מעמיד לרשותנו רק 18 דונם לנפש. כלומר, בכל שנה האנושות משתמשת במה שלוקח לטבע ליצר שנה וארבעה חודשים. אנחנו חיים באוברדרפט – על חשבון הדורות הבאים. חלקנו ביצירת הנזק גדול ביחס לגודל של אוכלוסייתנו. טביעת הרגל של הישראלי הממוצע היא 46 דונם. אילו כל תושבי העולם היו חיים כמו הישראלים היו נדרשים עוד כשני כדורי ארץ על מנת לספק את משאבים, לקלוט את הפסולת ולקיים את שאר התהליכים תומכי החיים.

מכאן שאנו, הישראלים, חיים לא רק על חשבון הדורות הבאים כי אם גם על חשבון המדינות המתפתחות

המסתפקות בפחות מהממוצע העולמי.

שורה תחתונה- עלינו לקחת אחריות ולצמצם את כמות המשאבים שאנו משתמשים בהם כדי שנוכל

להמשיך להתקיים בעולם.
